

Aluehallitus

24.6.2025

Hyvinvointialuestrategian päivittäminen,
Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatimisen käynnistäminen sekä
sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toisen vaiheen käynnistäminen
rinnakkain talousarvion laatimisen kanssa

Hyvinvointialuelaki

41 § Hyvinvointialuestrategia

Hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategiassa tulee ottaa huomioon:

Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Hyvinvointialuestrategian ottamisesta huomioon hyvinvointialueen talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 115 §:ssä. Strategia tarkistetaan vähintään kerran aluevaltuuston toimikaudessa.

42 § Hyvinvointialueen johtaminen

Hyvinvointialueen toimintaa johdetaan aluevaltuuston hyväksymän hyvinvointialuestrategian mukaisesti. Aluehallitus johtaa hyvinvointialueen toimintaa, hallintoa ja taloutta.

Hyvinvointialuejohtaja johtaa aluehallituksen alaisena hyvinvointialueen hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

115 § Talousarvio ja –suunnitelma

Taloussuunnitelmassa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tavoitteiden on toteutettava hyvinvointialuestrategiaa.

Hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

Järjestämislait

11 § Palvelustrategia

Hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia **osana hyvinvointialuestrategiaa**. Palvelustrategiassa on otettava huomioon 22 §:ssä tarkoitetut sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet.

6 § Pelastustoimen palvelutasopäätös

Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon kansallisesti merkittävät riskit, selvitettävä alueella esiintyvät uhkat ja arvioitava niistä aiheutuvat riskit sekä määriteltävä toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätöstä tehtäessä on otettava huomioon myös 8 §:ssä tarkoitetut valtioneuvoston vahvistamat valtakunnalliset strategiset tavoitteet. Päätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätöksen tulee olla voimassa määräajan.

Hyvinvointialueen ohjaavien asiakirjojen kokonaisuus jatkossa

Hyvinvointialuestrategia

Talousarvio ja
talouden
tasapainotus-
ohjelma

Pelastustoimen
palvelutasopäätös

Sosiaali- ja
terveyspalvelujen
palvelustrategia

Hyvinvoinnin,
terveyden ja
turvallisuuden
edistämisenohjelma
(HyTeTu) ja
osallisuusohjelma

Organisaation yhteiset toimintaa ohjaavat suunnitelmat ja ohjelmat
(*ESIMERKIKSI* TKKI-ohjelma, Henkilöstöohjelma, Tieto-ohjelma, yhteistyösopimus kuntien
kanssa)

- Hyvinvointialuestrategia ohjaa ja antaa suunnan kaikelle toiminnalle.
- Palvelustrategiassa tuodaan esiin pitkän aikavälin tavoitteet sille, miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus huomioiden.
- Pelastustoimen palvelutasopäätöksessä määritellään toiminnan tavoitteet, käytettävät voimavarat, tuotettavat palvelut ja niiden taso.
- Talousarvio antaa lyhyemmän aikavälin ohjenuoraa asioihin, joihin juuri nyt tartuttava ja taloussuunnitelma ja talouden tasapainotusohjelma sisältää toimenpiteet talouden tasapainottamiseksi.
- HyTeTu ja osallisuuden ohjelmakokonaisuus linjaa toimenpiteet, joilla pyritään terveyserojen kaventamiseen sekä vahvistamaan koettua hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta. Siihen sisältyvät lakisääteiset kokonaisuudet linjaavat myös laajemmin yhteisövaikuttavuuden mukaisesti tehtävää alueellista HyTeTu-työtä osallistamalla ja vahvistamalla kumppanuuksia.
- Yhteiset toimintaa ohjaavat suunnitelmat tukevat hyvinvointialueen toimintaa.

Valmistelun kokonaisuus

1) Hyvinvointialuestrategian päivittäminen

*Varautuminen,
turvallisuus*

*Kustannus- ja
palvelutason
sopeuttaminen
käytettävissä
olevaan
rahoitukseen*

Missio

2) Palvelustrategian laatiminen

Talouden vahva ohjaus

Palvelutarve ja tieto suunnittelun perustana

Digitalisaation hyödyntäminen täysmääräisesti

Integraation vahvistaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Palveluverkko – toisen vaiheen suunnitelman
laatiminen

3) Palveluverkkotyön 2. vaiheen suunnitelman laatiminen

Talousarvion laadinta

Periaatteet

Talous

*Kustannus- ja palvelutason
sopeuttaminen käytettävissä
olevaan rahoitukseen*

Yksinkertaistaminen Toimintaa
ohjaavien suunnitelmien
yksinkertaistaminen

Konkretisointi Tavoitteiden
konkretisointi sosiaali- ja
terveyspalveluiden näkökulmasta
strategian väliarvioinnin
perusteella

Huomioidaan lait, asetukset,
valtakunnalliset tavoitteet ja
suositukset.

Hyvinvointialueen strategian päivittäminen, palvelustrategian laatimisen sekä palveluverkkotyön toisen vaiheen käynnistäminen – projektisuunnitelma

	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu
Hyvinvointialue-strategia	Päivittämisen Käynnistäminen AH 24.6.	Mahdollisuus tutustua kesän aikana materiaaliin (jaettu toukokuussa)	Arviointi ja esille nousseet päivitystarpeet esitellään AV perehdytyksessä 14.8.2025 Avataan kysely valtuutetuille 31.8 saakka	Koonti ja johtopäätökset sekä AV työpaja 9.9	8.10. Julkaistaan esitys hyvinvointialuestrategi aksi	Toimielintyöskentely ja viimeistely	AV 9.12 hyvinvointialueen strategian vahvistaminen
Palvelustrategia	Pohjana strategian väliarviointi sekä tulevaisuuskatsaus Tietopohja käytettävissä olevien tiedon hyödyntäminen Laadinnan Käynnistys 24.6	Viranhaltijavalmistelu, tilannekuvan päivitys, benchmarkaus muut HVA, tausta/valmistelumateriaali	Valmisteluvaihe, pohjatieto ja kysely luottamushenkilöille pa inopisteistä	Palvelustrategian tavoitteiden muodostaminen (palvelut) ja seurannan suunnittelu Yhteenveto kyselystä	8.10. Esitys hyvinvointialuestrategi aksi Lausunnot ja osallisuus	Toimielintyöskentely, lausunnot, osallisuus	AV 9.12 hyvinvointialueen palvelustrategia
Palveluverkko	Toisen vaiheen Käynnistäminen 24.6. Periaatteet	Viranhaltijavalmistelu Tilannekuvan päivitys, tausta/valmistelumateriaali,	Viranhaltijavalmistelu	Viranhaltijavalmistelun Yhteenveto	8.10. Esitys palveluverkon toiseksi vaiheeksi Lausunnot ja osallisuus	Toimielintyöskentely, lausunnot ja osallisuus	AV 9.12 Toisen vaiheen palveluverkkopäätös
Talousarvio	Laadintaohje 24.6	Viranhaltijavalmistelu	Viranhaltijavalmistelu	Viranhaltijavalmistelu	8.10 HVA johtajan TA esitys julkaistaan ja toimielin työskentely alkaa	Toimielintyöskentely	AV 9.12 Talousarvio

Aluevaltuuston ja aluehallituksen käsittelyt joka kuukausi. Aluehallitus toimii poliittisena ohjausryhmänä. HVA Johtoryhmä käsittelyt viikoittain, myös vastuualueiden johtoryhmät varattu viikoittain.

2) Palvelustrategian laatiminen

Palvelustrategian laatiminen perustuu lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (11§):

*Hyvinvointialueen on laadittava taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia **osana hyvinvointialuestrategiaa**.*

Palvelustrategian laatimisen periaatteet:

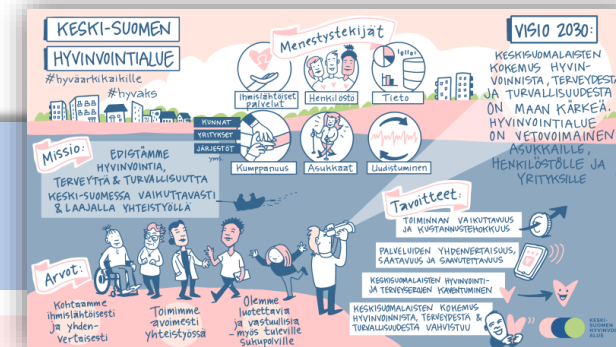
1. Muodostetaan **kokonaisuus**, jossa strategia, palvelustrategia ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkko tukevat toisiaan. Valmistelu tapahtuu rinnakkain talousarvion valmistelun kanssa. Palvelustrategia tukee hyvinvointialueen strategian tavoitteiden toteuttamista ja **toiminnan sopeuttamista käytettävissä olevaan rahoitukseen**. Valmistelussa huomioidaan talouden ja toiminnan yhteensovittaminen ja hyvinvointialueen rahoituksen taso.
2. **Uudistuminen**: Toiminnan ja toimintamallien uudistaminen on välttämätöntä
3. **Konkretisointi**: Palvelustrategia tarkoittaa strategian mukaista toiminnan käytännön toimeenpanoa konkreettisin tavoittein ja toimenpitein.
4. **Kansallinen ohjaus** huomioidaan osana prosessia.

Palvelustrategian kehikko (ehdotus)

Hyvinvointialueen strategia

Palvelustrategian reunaehdot

(strategian tavoitteet, rahoitus, lait, asetukset, suositukset, palvelutarve, työvoiman saatavuus, kyky ja resurssit uudistumiseen ja toiminnan kehittämiseen)

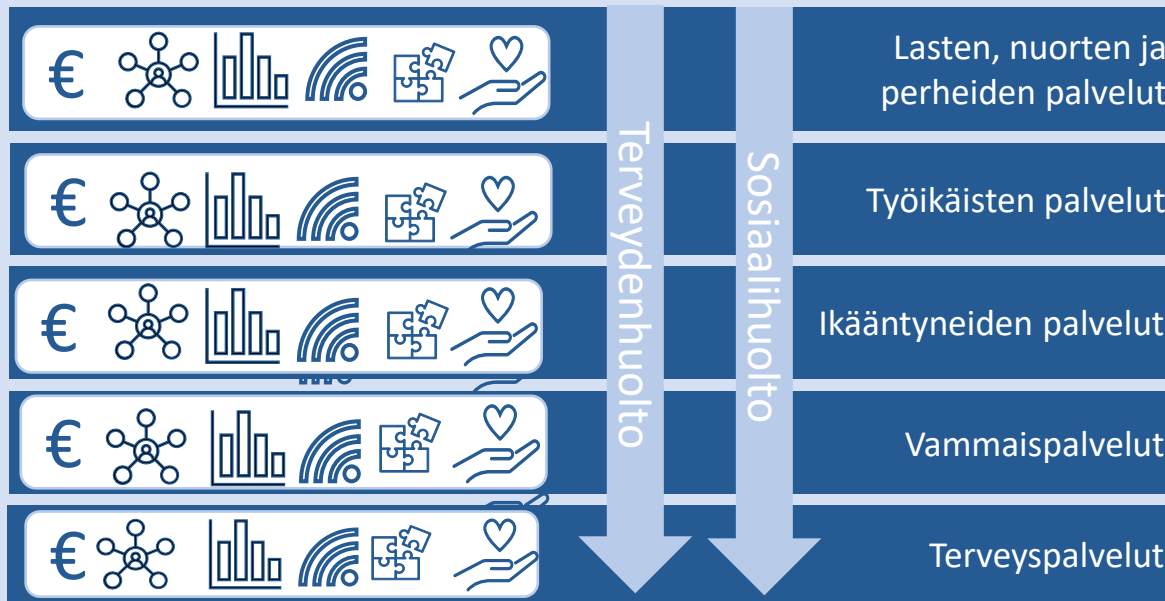

Palvelustrategia

Hyvinvointialue päättää palvelustrategiassa järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon

pitkän aikavälin tavoitteet sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toteuttamisen tavoitteet

(Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä [11 §](#))

- Keski-suomalaisen kokemus omasta hyvinvoinnistaan, terveydestään ja turvallisuudestaan vahvistuu.
- Keski-suomalaisen hyvinvointi- ja terveyserot kaventuvat.
- Palveluiden yhdenvertaisuus, saatavuus ja saavutettavuus paranevat.
- Toiminnan vaikuttavuus ja kustannustehokkuus vahvistuvat.

Laki: "miten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut toteutetaan ottaen huomioon hyvinvointialueen

- asukkaiden tarpeet,
- paikalliset olosuhteet
- palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä
- kustannusvaikuttavuus.

3) Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön laatimisen periaatteet

Taloudellisesti kestävä ja tietoon perustuva palveluverkko

- Kustannus- ja palvelutason sopeuttaminen käytettävissä olevaan rahoitukseen
- Kaikissa palveluissa pyritään löytämään kustannustehokkaat ja vaikuttavat tuotantotavat.
- Palveluverkon ja palvelutuotannon uudistaminen
- Yksikkökustannukset ja laatu tiedon hyödyntäminen

Uudistuva, monikanavainen toiminta eri aluetasoilla

- *Toimintamallien uudistamista jatketaan osana palveluverkon kehittämistä*
- *Monikanavaisuus:* Palveluja tuotetaan joustavasti fyysisissä toimipisteissä, kotiin vietävinä, liikkuvina sekä digitaalisina palveluina.
- *Eri aluetasot:* Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta arvioidaan alue-, seutu- ja paikallistasolla sekä yksittäisten toimipisteiden näkökulmasta.

Kansallinen ohjaus

- Valtion antama ohjaus, esimerkiksi ikääntyneiden palveluiden ja vuodeosastopalveluiden osalta, otetaan huomioon sekä palvelustrategian että palveluverkkotyön valmistelussa.

Tilojen turvallisuus ja tehokas käyttö

- Tilojen käyttöä optimoidaan, yhteiskäyttöä lisätään edelleen mahdollisuuksien mukaan ja tarpeettomista tai toimintaan soveltumattomista tiloista luovutaan.
- Tilasuunnittelussa varmistetaan turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat sekä henkilöstölle että asukkaille.